

Notitie

Opdrachtgever: H. Baas, Gemeente Zoetermeer
Auteur: G. Bakker
Betreft: Actualisatie verkennend
natuurwaardenonderzoek Olof Palmelaan
Projectnummer: 2108
Datum: 5 juni 2019
Status: DEFINITIEF

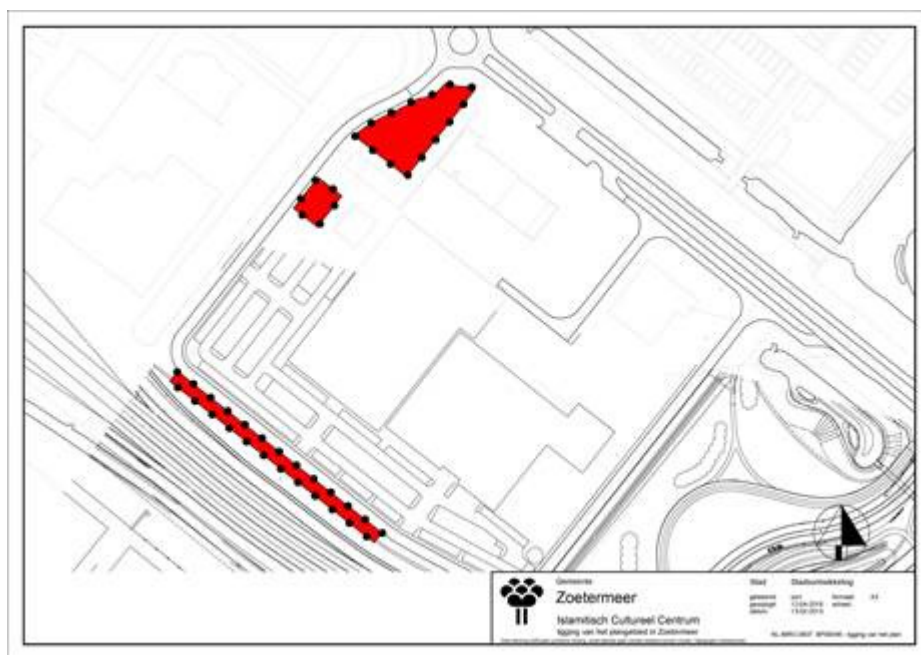

Bureau Stadsnatuur

bezoekadres:
Natuurhistorisch Museum Rotterdam
Westzeedijk 345
3015 AA Rotterdam
telefoon: 010 – 266 04 70
e-mail: info@bureaustadsnatuur.nl
www.bureaustadsnatuur.nl

Inleiding

In verband met het de geplande bouw van een Islamitisch Cultureel Centrum aan de Olof Palmelaan in Zoetermeer en de daarmee samenhangende bestemmingsplanwijziging, heeft Bureau Stadsnatuur in 2014 en 2017 een quick scan uitgevoerd ten behoeve van beschermde flora en fauna (Grutters 2014, Bakker 2017). In aanvulling hierop is gevraagd om in mei 2019 wederom een actualiserend verkennend onderzoek uit te voeren. In een periode van twee jaar kunnen terreinen zich ontwikkelen tot leefgebied van beschermde flora en fauna en kunnen veranderingen zijn opgetreden in populaties van soorten in de omgeving die vestiging meer of minder aannemelijk maken. Bovendien zijn twee kavels toegevoegd ten opzichte van het oorspronkelijke plangebied (Figuur 1). In de notitie worden de huidige potenties voor beschermde flora en fauna besproken.

Figuur 1. Onderzochte kavels (rood) aan de Olof Palmelaan.

Methodiek

In de avond van 24 mei 2019 heeft een ecooloog van Bureau Stadsnatuur het plangebied bezocht en alle drie de kavels te voet verkend. Daarnaast is gebruik gemaakt van bestaande verspreidingsgegevens van flora en fauna uit de Nationale Database Flora & Fauna (NDFF), diverse verspreidingsatlassen en eerdere inventarisatiegegevens verzameld door bSR om inzicht te krijgen in het potentiële voorkomen van in het kader van dit onderzoek relevante flora en fauna. Zie de literatuurlijst voor een overzicht van geraadpleegde bronnen.

Ten opzichte van de eerdere onderzoeken zijn geen wezenlijke veranderingen geconstateerd in inrichting en beheer van de (omgeving van) de kavels, los van het feit dat enkele schietwilgen inmiddels een forsere omvang

hebben gekregen. Hieronder worden per soortgroep de bevindingen naar aanleiding van het bezoek op en welke vigerende wetgeving op de gevonden soorten van toepassing is. Enkele foto's van de situatie van de kavels op 24 mei 2019 zijn opgenomen in Bijlage 2.

Resultaten

Vogels

Voor soorten met jaarrond beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen zijn geen mogelijkheden tot nestelen aanwezig in het terrein. Er staan geen hoge bomen of gebouwen in het terrein, waardoor uit Zoetermeer bekende jaarrond beschermde soorten als Huismus *Passer domesticus*, Gierzwaluw *Apus apus* en roofvogels als Sperwer *Accipiter nisus* er niet te verwachten zijn. Wel bieden de watergang en oever grenzend aan het noordelijke kavel nestelgelegenheid voor water- en rietvogels. In de rietvegetatie zijn in het broedseizoen nesten te verwachten van soorten als Meerkoet *Fulica atra* en Wilde eend *Anas platyrhynchos*. In de rietkraag zelf kunnen vogels als Rietzanger *Acrocephalus schoenobaenus* en Kleine karekiet *Acrocephalus scirpaceus* broeden. Nesten van deze soorten zijn enkel gedurende hun broedseizoen beschermd.

In de opgeschoten wilgen en struweel in het noordelijke kavel zijn potenties voor de vestiging van broedende vogels, zoals Houtduif *Columba palumbus*. Op het moment van bezoek op 24 mei 2019 waren echter geen bezette nesten/broedende vogels aanwezig. Het gescnoeide haagje rond het middelste kavel leverde evenmin broedende vogels op; er bestaat een kleine kans op vestiging van soorten als Heggenmus *Prunella modularis* en Winterkoning *Troglodytes troglodytes*.

Van de vogelsoorten van de Rode Lijst komt met name Patrijs *Perdix perdix* verspreid voor in de omgeving. Dit is een soort van kleinschalig agrarisch gebied die hier nog stand houdt op enkele braakliggende terreinen. Het plangebied is voor deze soort niet van belang als leefgebied vanwege de te kleine oppervlakte en het relatief intensieve maaibeheer.

Zoogdieren

Vanwege afwezigheid van bomen ouder dan 10 jaar of bebouwing, zijn verblijfplaatsen van vleermuizen niet te verwachten. Mogelijk foerageren vleermuizen boven de watergang. Van een aantal soorten is bekend dat deze in de nabije omgeving van het plangebied voorkomen, waaronder Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii* en Watervleermuis *Myotis daubentonii* (Mostert & Bakker 2010). Deze soorten hebben een voorkeur voor beschut gelegen wateren. Mogelijk zijn ze ook aanwezig in het plangebied, maar dit zal zeker geen belangrijk onderdeel vormen van hun foerageergebied gezien de beperkte oppervlakte aan water of ander insectenrijk terrein. De bredere watergang aan de noordwestkant van de Olof Palmelaan maakt deel uit van een langer stelsel door Oosterheem richting het van Tuylpark en is mogelijk een vliegroute voor vleermuizen (Mostert & Bakker 2010). Deze ligt langs het deel van de Olof Palmelaan dat vanaf de rotonde naar het zuidwesten aftakt en is aan de zijde van het plangebied geflankeerd door straatverlichting. Verlichting in het plangebied zal daarom naar verwachting niet zorgen voor extra lichtverstoring voor vleermuizen boven deze watergang.

Van de grondgebonden zoogdieren komen de strikt beschermde Waterspitsmuis *Neomys fodiens* (Wnb artikel 3.10) en Noordse woelmuis *Microtus oeconomus* (Wnb artikel 3.5) voor in westelijk Zuid-Holland. Beide soorten zijn echter respectievelijk zeer lokaal en niet vastgesteld in Zoetermeer (Mostert & Bakker 2010, Mostert 2011) en de biotoop in het plangebied is voor deze soorten verre van optimaal. Algemene soorten waarvoor een vrijstelling geldt, die in het plangebied voor kunnen komen, zijn onder andere Huisspitsmuis *Crocidura russula*, Bosmuis *Apodemus sylvaticus*, Konijn *Oryctolagus cuniculus* en Egel *Erinaceus europaeus*.

Insecten

De enige middels de Flora- en faunawet strenger beschermde libellensoort die in de omgeving voorkomt is de Groene glazenmaker *Aeshna viridis*. Deze komt zeldzaam voor in het veenweidegebied van Zuid-Holland en is niet te verwachten in het plangebied, omdat hier geschikte voortplantingswateren met de waterplant

Krabbenscheer *Stratiotes aloides* ontbreken. Libellensoorten van de huidige Rode Lijst (Termaat & Kalkman 2011) zijn niet bekend uit de omgeving.

Populaties van beschermde vlindersoorten zijn niet te verwachten in Zoetermeer (Bakker, Andeweg & Grutters 2007). Overige insecten met een beschermde status zijn niet bekend uit de directe omgeving van het plangebied en deze zijn hier ook niet te verwachten. Een bedreigde vlindersoort die mogelijk in de omgeving voorkomt en het plangebied kan bereiken is de Argusvlinder *Lasiommata megera*. Zeker de ingezaaide bloemenstrook parallel aan de Australiëweg heeft potentie als onderdeel van het leefgebied van deze soort.

Amfibieën

De Rugstreeppad is een strikt beschermde soort (Wnb artikel 3.5) die in de directe omgeving van het plangebied voorkomt (Bakker 2012b). Deze soort leeft op zandige terreinen en wordt in de regio regelmatig aangetroffen bij de ontwikkeling van nieuwbouwwijken. Hij gebruikt allerlei ondiepe, snel opwarmende watertjes als voortplantingsgebied. Het is een pionier die snel geschikt geworden gebieden kan vinden. Wanneer er bij werkzaamheden plassen op het terrein verschijnen is het zeker niet ondenkbaar dat Rugstreeppad zich vestigt. De oevers van de huidige watergang is over de hele lengte begroeid en daarom niet geschikt voor Rugstreeppad, die kale oeverzones prefereert.

Andere soorten van Wnb artikel 3.5 of 3.10 worden op basis van hun biotoopvoorkeur niet verwacht en zijn ook niet bekend uit de nabije omgeving van het plangebied. Wel zijn verschillende amfibieën in het plangebied te verwachten waarvoor een vrijstelling geldt in Zuid-Holland. Zo wordt de watergang mogelijk gebruikt als voortplantingsplaats door Bruine Kikker *Rana temporaria*, Groene kikker *Rana klepton esculenta*, Kleine watersalamander *Lissotriton vulgaris* en Gewone pad *Bufo bufo*.

Flora

De twee noordelijke kavels worden gekenmerkt door een intensief maaibeheer en worden beheerd als gazon. Daarmee is uitgesloten dat een geschikt vestigingsklimaat ontstaat voor bepaalde plantensoorten met een strikt beschermde status. Het kavel aan de zuidkant bestond uit een ingezaaide bloemenberm zonder natuurlijk voorkomen van beschermde soorten of potenties daarvoor.

Een voorheen strikt beschermde soort die in natte oeverzones aangetroffen wordt in Zoetermeer is Rietorchis *Dactylorhiza majalis* subsp. *Praetermissa*; onder de Wnb is deze soort echter niet meer strikt beschermd. In het kader van Zoetermeers biodiversiteitsbeleid dienen groeiplaatsen wel zoveel mogelijk te worden ontzien. De groeiplaatsen staan meestal onder invloed van kwel. De oever in het plangebied lijkt in dit opzicht ongeschikt, mede gezien de tot hoog op de oever groeiende rietkraag.

Vissen

In de watergang zijn de voorheen beschermde vissoorten Bittervoorn *Rhodeus amarus* en Kleine modderkruiper *Cobitis taenia* te verwachten. De eerstgenoemde soort bleek de talrijkste vissoort bij een bemonstering van watergangen in Palenstein (Bakker 2012a). Kleine modderkruiper lijkt verspreid over de gemeente voor te komen. Deze soort houdt van vegetatierijke wateren met een minerale bodem. Hoewel de watergang in het plangebied niet optimaal lijkt kunnen dieren van aangrenzende sloten het plangebied bereiken.

De bevindingen ten aanzien van de functionaliteit van het plangebied voor vissen blijven ongewijzigd van kracht. De soorten in kwestie zijn onder de Wnb niet meer strikt beschermd. Het betekent dat ten aanzien van alle vissoorten in het water de zorgplicht van toepassing is en het beste gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode.

Overige groepen

Enkele aan water gevonden beschermde soorten komen in de omgeving van Zoetermeer voor. In het plangebied zijn deze niet te verwachten. Zo is de ook onder de Wnb strikt beschermde slakkensoort Platte schijfhoren *Anisus vorticulus* gebonden aan vegetatierijke, schone wateren. De Gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus* leeft vooral in veensloten met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. In Zoetermeer is deze soort nimmer

aangetroffen. Ook Ringslang *Natrix helvetica* wordt niet op de planlocatie verwacht, deze soort komt niet voor in de droogmakerijen ten oosten van Gouda, waarin het plangebied is gesitueerd.

Conclusies

- Strikt beschermde soorten waren en zijn niet in het plangebied aanwezig en worden onder de huidige omstandigheden niet verwacht. Aanvullend uitgebreid onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wnb zijn om die reden niet nodig.
- Er dient voorkomen te worden dat bij werkzaamheden water op het terrein blijft staan in bijvoorbeeld wielsporen, omdat dit aanwezigheid van Rugstreeppad in de hand kan werken.
- Indien er aanwijzingen zijn dat de Rugstreeppad in het plangebied voorkomt, dienen de richtlijnen van de ontheffing te worden opgevolgd die de gemeente Zoetermeer voor deze soort ter beschikking heeft.
- Nader onderzoek naar de functionaliteit voor vleermuizen van de sloot in kwestie wordt niet nodig geacht omdat, gelet op de huidige inrichting van het gebied, de kans op een voor een vleermuispopulatie essentiële functie, op voorhand nihil wordt geacht.
- Wanneer in het kader van de werkzaamheden watergangen worden gedempt of afgedamd en vissen verstoord kunnen worden dienen mitigerende maatregelen te worden genomen. Algemeen geldende mitigerende maatregelen om vissterfte te voorkomen volstaan.
- Verstoring van broedende vogels, hun in gebruik zijnde nesten, eieren of nog niet vliegvlugge jongen is wettelijk verboden. Om dit te voorkomen moet bij voorkeur buiten het broedseizoen gewerkt. Het broedseizoen loopt globaal van maart tot september. Wanneer dit niet mogelijk is moet het terrein ongeschikt gemaakt worden voor broedende vogels door de oevervegetatie te verwijderen vóórdat zich vogels hebben gevestigd.

Aanbevelingen

- Met het oog op aanwezige vleermuizen is het altijd raadzaam om te voorkomen dat licht onnodig uitstraalt naar de omgeving.
- Voer, in geval van werkzaamheden in de periode maart t/m augustus vóór aanvang van werkzaamheden aan de oever een inspectie uit om er zeker van te zijn dat er geen broedende vogels meer aanwezig zijn.
- Volg bij het dempen van (delen van) de watergang de vigerende gedragscode flora & fauna van de Gemeente Zoetermeer; zie: <https://www.zoetermeer.nl/bestuur/beleid-openbare-ruimte/47252/item/flora-en-faunawet/24931.html/>

Literatuur

- Bakker, G. 2017. Update Quick scan Olof Palmelaan Zoetermeer. bSR-notitie 1079a. Bureau Stadsnatuur, Rotterdam.
- Bakker, G. 2012a. Inventarisatie beschermde natuurwaarden Palenstein, Zoetermeer. bSR-notitie 0827. Bureau Stadsnatuur, Rotterdam.
- Bakker, G. 2012b. Rugstreeppadden Oosterheem. bSR-notitie 0831. Bureau Stadsnatuur, Rotterdam.
- Bakker, G., R.W.G. Andeweg & M.A.J. Grutters. 2007. Beschermde en bedreigde flora en fauna gemeente Zoetermeer. bSR-rapport 85. 196 pp. bSR ecologisch advies, Rotterdam.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Floron 2011. Nieuwe atlas van de Nederlandse flora. Stichting Floron, Nijmegen.
- Grutters, M.A.J. 2014. Quick scan terrein Olof Palmelaan Zoetermeer. bSR-notitie 1079. Bureau Stadsnatuur, Rotterdam.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep (Dienst Regelingen, brief 26 augustus 2009, kenmerk ffw2009.corr.046) te downloaden van de website van het Ministerie van EZ.
- Mostert, K. & G. Bakker. 2010. Vleermuizen in Zoetermeer - samenvattend rapport 2004-2010. bSR-rapport 156. bureau Stadsnatuur Rotterdam, Rotterdam, in samenwerking met Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Den Haag.
- Mostert, K. 2011. Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2011. Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Delft.
- Reemer, M. 2012. Basisrapport Rode Lijst Sprinkhanen en krekels. Rapport EIS2012-03, EIS-Nederland, Leiden.
- Termaat, T. & V. J. Kalkman. 2011. Basisrapport Rode Lijst Libellen volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport VS2011.015, De Vlinderstichting, Wageningen.

© Bureau Stadsnatuur | Westzeedijk 345 | 3015 AA Rotterdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.
bSR kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

Bijlage 1 – Toelichting Wet natuurbescherming

1. Inleiding

De Wet Natuurbescherming is per 1 januari 2017 van kracht en vervangt de Flora- en faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998. De informatie hieronder vat de belangrijkste feiten samen met betrekking tot de bescherming van soorten via de Wet natuurbescherming, en is gericht op personen en instanties die te maken krijgen met de wet in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, beheer en onderhoud. Uitvoering van de wet valt onder de verantwoordelijkheid van de provincies, met uitzondering van grote infrastructurele projecten aan onder meer waterwegen; daarbij blijft de Rijksoverheid het bevoegd gezag. De inhoud van deze samenvatting betreft in eerste instantie de algemeen geldende verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming en in tweede instantie de Zuid-Hollandse context waarin deze verbodsbepalingen moeten worden toegepast. De aanvullende regelgeving rond bescherming van soorten in Natura 2000-gebieden wordt hier slechts kort besproken.

2. Doel van de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming beschermt de van nature in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren en natuurgebieden.

3. Beschermingsregimes soorten

In de Wet natuurbescherming zijn drie categorieën soorten onderscheiden met een eigen beschermingsregime en daaraan gekoppelde verbodsbepalingen: vogels, habitatrichtlijnsoorten en overige soorten. Een soort kan niet onder meer dan één van deze regimes vallen. Vogels vallen per definitie onder het regime van de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn betreffen Europese beschermingsregimes waar met de verbodsbepalingen artikel 3.1 en 3.5 in de Wet natuurbescherming in Nederland invulling aan wordt gegeven. Het regime 'andere soorten', artikel 3.10, heeft betrekking op soorten die alleen vallen onder een nationaal beschermingsregime; deze soorten zijn niet vermeld in de Europese richtlijnen. De drie beschermingsregimes met hun verbodsbepalingen zijn hieronder weergegeven.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel B, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8 (bepalingen dat ontheffing of vrijstelling kan worden verleend, hier niet uitgebreid besproken), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel B, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de Bosmuis, de Huisspitsmuis en de Veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

4. Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

De provinciale verordening bevat onder andere regels voor faunabeheereenheden en diverse vrijstellingen voor het bestrijden van schade en het uitvoeren van werkzaamheden. Ook is in de verordening opgenomen voor welke soorten een vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming (zie de soortenlijst verderop onder 'Beschermd andere soorten in Zuid-Holland (artikel 3.10)').

5. Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

In de provinciale beleidsregel staan onderwerpen als het verlenen van tegemoetkomingen in de faunaschade en de vergunningverlening voor Natura 2000-gebieden in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof.

6. Vogelsoorten met een (potentieel) ongunstige staat van instandhouding in Zuid-Holland (artikel 3.1)

Naar aanleiding van artikel 3.1 lid 5 heeft Bureau Stadsnatuur een lijst opgesteld van vogelsoorten waarbij verstoring van wezenlijke invloed kan zijn op de staat van instandhouding in Zuid-Holland. Het betreft soorten die als broedvogel in de provincie voorkomen en waarvoor onder de Flora- en faunawet reeds een jaarronde bescherming van nestlocaties en vaste rustplaatsen gold (de onder de Flora- en faunawet als 'categorie 1 t/m 4' gekwalificeerde soorten), aangevuld met soorten die op basis van actuele gegevens van Sovon een

ongunstige staat van instandhouding kennen (de voorheen als 'categorie 5' gekwalificeerde soorten met een negatieve populatietrend en/of een kleine, kwetsbare populatie) en waarvoor derhalve gemitigeerd of gecompenseerd zou moeten worden in geval van conflicterende ruimtelijke ontwikkeling en beheer. Deze lijst is niet uitputtend en kan naar aanleiding van ontwikkelingen in de toekomst worden gewijzigd op basis van ecologisch zwaarwegende omstandigheden, zoals veranderingen in populatie-omvang of areaal van een soort. Het effect van de ingreep op de instandhouding van de soort is uiteindelijk leidend in de afweging of sprake is van een beschermde (en daarmee ontheffingsplichtige) situatie. Het gaat om de volgende 85 soorten:

Appelvink	Groene specht	Krooneend	Roerdomp	Tureluur
Baardmannetje	Grote gele kwikstaart	Kwak	Roek	Veldleeuwerik
Blauwe reiger	Grote karekiet	Kwartelkoning	Scholekster	Velduil
Boerenzwaluw	Grote mantelmeeuw	Kleine zilverreiger	Slechtvalk	Visdief
Bontbekplevier	Grutto	Lepelaar	Slobeend	Waterral
Boomvalk	Havik	Matkop	Snor	Watersnip
Bosuil	Huisbus	Middelste zaagbek	Sperwer	Wielewaal
Bruine kiekendief	Huiszwaluw	Noordse stern	Spotvogel	Wilde eend
Buizerd	Grote zilverreiger	Nachtegaal	Spreeuw	Wintertaling
Dwergstern	Ijsvogel	Oeverzwaluw	Sprinkhaanzanger	Woudaap
Eider	Kerkuil	Ooievaar	Steenuil	Wulp
Gele Kwikstaart	Kievit	Patrijs	Steltkluut	Zomertaling
Gierzwaluw	Kleine bonte specht	Porseleinhoen	Stormmeeuw	Zomertortel
Goudvink	Kleine plevier	Purperreiger	Strandplevier	Zilvermeeuw
Graspieper	Kluut	Raaf	Tafeleend	Zwarte roodstaart
Grauwe Klauwier	Kneu	Ransuil	Tapuit	Zwarte stern
Grauwe vliegenvanger	Koekoek	Ringmus	Torenvalk	Zwartkopmeeuw

7. Beschermde habitatrichtlijnsoorten in Zuid-Holland (artikel 3.5)

Soorten uitsluitend vermeld in Bijlage II – Beschermingsregime artikel 3.5 alleen van toepassing in Natura 2000-gebieden.

De volgende 2 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen uitsluitend in voor deze soorten aangewezen Natura 2000-gebieden onder het beschermingsregime artikel 3.5:

Nauwe korfslak	Zeggekorfslak
----------------	---------------

Soorten vermeld in Bijlage IV – Beschermingsregime artikel 3.5 van toepassing.

De volgende 39 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen onder het beschermingsregime artikel 3.5:

Groenknolorchis	Boomkikker	Otter	Meervleermuis	Dwergvinis
Platte schijfhoren	Heikikker	Bosvleermuis	Rosse vleermuis	Gewone dolfin
Bataafse stroommossel	Kamsalamander	Franjestaart	Ruige dwergvleermuis	Gewone vinis
Gevlekte witsnuitlibel	Poelkikker	Gewone baardvleermuis	Tweekleurige vleermuis	Griend
Groene glazenmaker	Rugstreeppad	Gewone dwergvleermuis	Vale vleermuis	Potvis
Rivierrombout	Zandhagedis	Gewone grootoorvleermuis	Watervleermuis	Tuimelaar
Houting	Bever	Kleine dwergvleermuis	Bruinis	Witsnuitdolfijn
Steur	Noordse woelmuis	Laatvlieger	Bultrug	

8. Beschermde andere soorten in Zuid-Holland (artikel 3.10)

De volgende 35 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen onder het beschermingsregime artikel 3.10 (NB: betreft uitsluitend als 'wild' gekwalificeerde plantensoorten; bron: *verspreidingsatlas.nl*):

Blaasvaren	Grote leeuwenklauw	Stofzaad	Grote modderkruiper	Grijze zeehond
Bokkenorchis	Karhuizer anjer	Schubvaren	Kwabaal	Steenmarter
Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Smalle raai	Ringslang	Waterspitsmuis
Brede wolfsmelk	Knolspirea	Stijve wolfsmelk	Boommarter	
Bruinrode wespenorchis	Moerasgamander	Tengere veldmuur	Damhert	

Dreps	Naakte lathyrus	Wolfskers	Das
Echte gamander	Rozenkransje	Aardbeivlinder	Eekhoorn
Glad biggenkruid	Ruw parelzaad	Grote vos	Gewone zeehond

Soorten waarvoor in Zuid-Holland een vrijstelling geldt van beschermingsregime artikel 3.10

In Zuid-Holland is een vrijstelling van de verbodsbepalingen artikel 3.10 van toepassing op de volgende 22 soorten:

Bastaardkikker	Aardmuis	Egel	Konijn	Wezel
Bruine kikker	Bosmuis	Gewone bosspitsmuis	Ree	Woelrat
Gewone pad	Bunzing	Haas	Rosse woelmuis	
Kleine watersalamander	Dwergmuis	Hermelijn	Veldmuis	
Meerkikker	Dwergspitsmuis	Huisspitsmuis	Vos	

9. Geïntroduceerde soorten in Zuid-Holland

Soorten die zich door menselijk toedoen buiten hun natuurlijke areaal hebben gevestigd (geïntroduceerde soorten) vallen in Zuid-Holland niet onder de beschermingsregimes van artikel 3.1, 3.5 of 3.10, tenzij sprake is van een populatie die langer dan 50 jaren achtereen heeft standgehouden in de provincie (mond med. PZH, maart 2017). Voorbeelden in een Zuid-Hollandse context zijn beschermde plantensoorten uitgezaaid vanuit tuinen en Vroedmeesterpad, al dan niet moedwillig geïntroduceerd door terrariumhouders.

Plantensoorten die lokaal zijn geïntroduceerd en als 'niet wild' zijn beschouwd in Zuid-Holland, zijn onder meer:

Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Knollathyrus	Echte gamander	Bergnachtorchis	Wilde Weet
------------------------	------------	--------------	----------------	-----------------	------------

Diersoorten die zijn geïntroduceerd en als 'niet wild' zijn beschouwd in Zuid-Holland, zijn onder meer:

Boomkikker	Muurhagedis	Vroedmeesterpad	Quaggamossel	Aziatische modderkruiper	Blauwband
------------	-------------	-----------------	--------------	--------------------------	-----------

De beschermde status van soorten als Muskusrat (sinds 1975 gedocumenteerd voor de provincie) en Nijlgans (eerste geval in 1967) kan op grond van het bovengeschetste 50 jaar-criterium ter discussie worden gesteld.

10. Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgbeginsel (artikel 1.10 en 1.11) opgenomen: de intrinsieke waarde van soorten is vastgesteld in een doelbepaling en geldt voor alle soorten, los van een beschermingsregime. Het is een algemeen geldende fatsoenseis die erop neerkomt dat redelijkerwijs vermijdbare schade aan en versterking van planten en dieren moet worden voorkomen.

11. Wanneer ontheffing aanvragen?

Wanneer redelijkerwijs kan worden vermoed dat verbodsbepalingen ten gevolge van een voorgenomen activiteit worden overtreden, moet eerst worden bepaald of mitigerende (verzachtende) maatregelen de schade kunnen beperken of tenietdoen zodat het overtreden van het verbod kan worden voorkomen. Wanneer het overtreden van een verbod onvermijdelijk is en er moet worden gecompenseerd voor veroorzaakte schade, dan dient men een ontheffing aan te vragen. Het aanvragen van een ontheffing heeft alleen zin als de functionaliteit van een plangebied voor een beschermde soort voldoende nauwkeurig in beeld is gebracht. Meestal is hier een uitgebreid onderzoek voor nodig waarin rekening wordt gehouden met de seizoensactiviteit van een soort. Dergelijk onderzoek dient aan bepaalde richtlijnen te voldoen op basis waarvan de kwaliteit en volledigheid ervan worden gecontroleerd door de Omgevingsdienst (zie onder). Een randvoorwaarde is daarnaast dat een aanvraag vergezeld dient te gaan van een zogenaamd activiteitenplan. Hierin moet een initiatiefnemer van een potentieel schadelijke handeling het belang van de voorgenomen activiteit onderbouwen en aangeven welke mitigerende en/of compenserende maatregelen ten gunste van de soort(en) in kwestie worden getroffen.

12. Omgevingsvergunning via gemeente

Wanneer er sprake is van een omgevingsvergunning mogen ontheffingen voor beschermde soorten aanhaken. Bij aanhaken moet de gemeente een volledigheidstoets uitvoeren en verzorgt de gemeente de toetsing door de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Ten behoeve van een aanvraag zijn een onderzoeksrapport met inventarisatiegegevens en een activiteitenplan noodzakelijk. Met de aanvraag van een omgevingsvergunning

is een wettelijke beslistermijn gemoeid van maximaal 26 weken. De gehele aanvraag verloopt via de gemeente. Voor meer informatie, zie: <https://www.omgevingsloket.nl>

13. Losse ontheffing via provincie

Wanneer een ontheffing aangevraagd moet worden waarbij geen omgevingsvergunning nodig is, is de beslistermijn 13 weken met maximaal 7 weken verlenging. De gehele aanvraag verloopt via Omgevingsdienst Haaglanden. De leges bedragen EUR 1800,-. Ten behoeve van een aanvraag zijn een onderzoeksrapport met inventarisatiegegevens en een activiteitenplan noodzakelijk. Voor meer informatie en aanvraagformulieren, zie:

<https://omgevingsdiensthaaglanden.nl/categorie/product/7-ontheffingverlening-soorten.html>

14. Gedragscodes

Gedragscodes in het kader van de Wet natuurbescherming worden alleen gemeentelijk of branchebreed opgesteld en dienen te worden goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken. Bestaande gedragscodes die zijn goedgekeurd onder de Flora- en faunawet zijn, indien nog niet verlopen, nog altijd geldig voor de soorten die onder de Wet natuurbescherming onder één van de drie beschermingsregimes vallen. Voor nieuwe beschermde soorten waarvoor geen mitigerende maatregelen zijn vermeld in gedragscodes zal mogelijk een ontheffing noodzakelijk zijn. Voor soorten die niet (meer) onder een strikt beschermingsregime vallen hoeft niet per se te worden gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Er moet desalniettemin altijd rekening worden gehouden met de wettelijke zorgplicht.

15. Handhaving

Bij een vermoede overtreding van een verbodsbepaling in de Wet natuurbescherming kan handhaving worden ingeschakeld. In Zuid-Holland is de Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid (OZHZ) hiervoor verantwoordelijk. Voor meer informatie, zie:

<https://www.ozhz.nl/vergunningen-en-meldingen/groene-handhaving>

Melding van een vermoede overtreding:

Telefoon: 078-770 85 85

mail: meldingFfwet@ozhz.nl

website: <http://www.natuurzuidholland.nl/contact/>

Overige contactgegevens:

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Afdeling Toezicht en Handhaving

Postbus 550

3300 AN Dordrecht

Bijlage 2 – Foto's plangebied

Gazon met struweelrand met opschot van o.a. Wilg op het noordelijke kavel. Op 24 mei 2019 waren geen broedende vogels aanwezig; de situatie heeft echter potentie als vogelbroedplaats. Jaarrond beschermde nesten zijn uitgesloten.

Watergang met als broedplaats voor vogels geschikte rietvegetatie naast het noordelijke kavel.

Middelste kavel met gazonbeheer en gesnoeide haag.

Zuidelijke kavel met ingezaaide vegetatie grenzend aan Australiëweg.